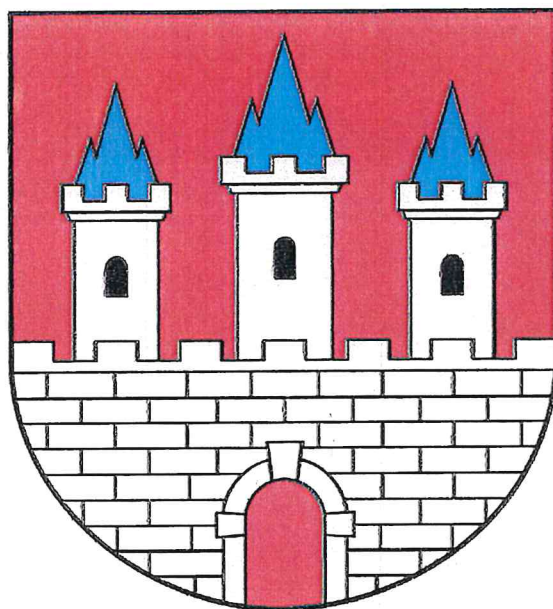

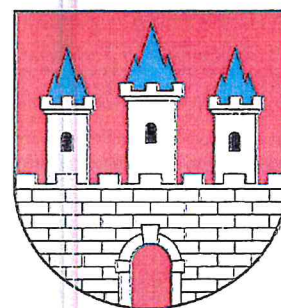
MIASTO RAWA MAZOWIECKA

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU
OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA
RAWA MAZOWIECKA
ZA LATA 2018-2019**

Zamawiający:

Miasto Rawa Mazowiecka

Wykonawca:

Terra Legis Katarzyna Helińska

ul. Maczka 6/36

71 – 050 Szczecin

Autorzy:

Katarzyna Helińska

1. SPIS TREŚCI

1. SPIS TREŚCI.....	3
2. WSTĘP.....	4
2.1. Podstawa prawna opracowania	4
2.2. Cel opracowania.....	4
2.3. Okres sprawozdawczy	4
2.4. Główne założenia Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rawa Mazowiecka	4
3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA RAWA MAZOWIECKA.....	6
3.1. Położenie	6
3.2. Uwarunkowania przyrodnicze.....	6
3.3. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze	11
3.4. Infrastruktura techniczna i drogowa.....	12
4. RAPORT Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA LATA 2018-2019	18
5. ZADANIA DODATKOWE	27
6. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA PROGRAMU	29
7. REALIZACJA ZADAŃ WYZNACZONYCH W POŚ	30
8. ANALIZA WYDATKÓW PONIESIONYCH NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA	30
9. PROPOZYCJA ZMIAN W ZAŁOŻENIACH PODSTAWOWEGO PROGRAMU POPRZEZ WYKAZANIE NOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ WYMAGAJĄCYCH WPROWADZENIA, BĄDŹ WERYFIKACJI PRZYJĘTEGO PROGRAMU	32
10. PODSUMOWANIE.....	33
11. SPIS TABEL.....	35
12. SPIS WYKRESÓW	35
13. SPIS RYCIN	35

2. WSTĘP

2.1. Podstawa prawna opracowania

Obowiązek sporządzania raportów z wykonania programu ochrony środowiska przez organ wykonawczy gminy, a następnie przedstawienia ich radzie gminy wynika z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2020 poz. 1219 ze zm.).

2.2. Cel opracowania

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rawa Mazowiecka jest dokumentem sporządzonym w celu oceny stopnia wykonania zadań zapisanych w Programie Ochrony Środowiska na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025.

Raport z programu ochrony środowiska ma charakter informacyjny i podsumowujący realizację przedsięwzięć przewidzianych do realizacji przez Miasto Rawa Mazowiecka w latach 2018-2019 oraz inne jednostki organizacyjne, wykonujące na terenie miasta zadania związane z szeroko rozumianą ochroną środowiska, zgodnie z kompetencjami określonymi w różnych aktach prawnych.

2.3. Okres sprawozdawczy

Okres za jaki sporządzany jest raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rawa Mazowiecka obejmuje lata 2018-2019.

2.4. Główne założenia Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rawa Mazowiecka

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Rawa Mazowiecka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025 jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie miasta.

Celem nadrzędnym Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rawa Mazowiecka jest: trwały i zrównoważony rozwój miasta Rawa Mazowiecka wpływający na zachowanie walorów przyrodniczych na terenie miasta.

Cele szczegółowe Programu do 2025 roku:

- 1) Poprawa jakości powietrza atmosferycznego na terenie miasta;
- 2) Ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego i poprawa jakości dróg na terenie miasta;
- 3) Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm;

- 4) Dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych;
- 5) Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej;
- 6) Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi;
- 7) Ochrona gleb przed degradacją;
- 8) Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO 2022;
- 9) Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem różnorodności biologicznej oraz utrzymanie istniejących form ochrony przyrody;
- 10) Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi.

Do powyższych celów krótkookresowych przypisano kierunki działań w poszczególnych obszarach interwencji a następnie wyznaczono zadania, których realizacja jest podstawą opracowania Programu Ochrony Środowiska.

3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA RAWA MAZOWIECKA

3.1. Położenie

Miasto Rawa Mazowiecka jest położone w województwie łódzkim, powiecie rawskim, nad rzeką Rawką. Miasto jest w całości otoczone przez gminę Rawa Mazowiecka.

Rysunek 1. Położenie Miasta Rawa Mazowiecka na tle gmin powiatu rawskiego

Źródło: <http://gminy.pl/>

Rawa Mazowiecka zajmuje powierzchnię 14,28 km², co stanowi to około 2,21% powierzchni całego powiatu. Miasto znajduje się w miejscu krzyżowania się szlaków komunikacyjnych Łódź – Warszawa oraz Warszawa – Katowice – Praga.

3.2. Uwarunkowania przyrodnicze

Położenie fizyczno-geograficzne

Biorąc pod uwagę podział fizyczno-geograficzny Polski (Kondracki, 2002), obszar miasta określają następujące jednostki:

- Megaregion: Pozaalpejska Europa Środkowa,
- Prowincja: Niż Środkowoeuropejski,
- Podprowincja: Niziny Środkowopolskie,
- Makroregion: Wzniesienie Południowomazowieckie,
- Mezoregion: Wysoczyzna Rawska.

Wysoczyzna Rawska rozciąga się między Równiną Warszawską na wschodzie a Wzniesieniami Łódzkimi na zachodzie. Na północy graniczy z Równiną Łowicko-Błońską a na południu z Doliną Białobrzeską. Typową formą rzeźby terenu są równiny, występują także pagórki morenowe i doliny rzeczne. W najwyższym punkcie wysokość bezwzględna wynosi 210 m n.p.m. Wysoczyzna znajduje się po wschodniej stronie doliny rzeki Rawki.

Klimat

Rawa Mazowiecka, zgodnie z regionalizacją rolniczo-klimatyczną według W. Okołowicza i D. Martyn, znajduje się w mazowiecko-podlaskiej dzielnicy rolniczo-klimatycznej. Obszar ten charakteryzuje się najniższymi opadami atmosferycznymi w Polsce. Średnioroczna suma opadów nie przekracza tam 550 mm. Długość okresu wegetacyjnego wynosi od 200 do 220 dni. Około 30-50 dni w roku charakteryzuje się temperaturą ujemną. Pokrywa śnieżna utrzymuje się na obszarze dzielnicy przez około 38-60 dni w roku. Średnia roczna temperatura kształtuje się w okolicach 7,7°C.

Geologia i ukształtowanie terenu

Rawa Mazowiecka i jej okolice znajdują się na granicy północno-wschodniej części rawsko-gielniowskiego antyklinorium środkowopolskiego i niecki mazowieckiej. Podłoże mezozoiczne budują tu wapienne i margliste utwory górnej jury, tylko lokalnie przykryte utworami ilastymi i piaszczystymi dolnej kredy. Najbliżej powierzchni ziemi znajdują się gliny zwałowe, piaski oraz ropy pochodzenia rzeczno-glacialnego.

Gleby

Na terenie Miasta Rawa Mazowiecka występują następujące rodzaje gleb:

- gleby torfowe - gleby te tworzą się na obszarach, które charakteryzują się dużą wilgotnością;
- gleby napływowe - gleby, które powstają wskutek akumulacji materiału niesionego przez wody;
- gleby bielicoziemne - gleby te tworzą się na różnego rodzaju piaskach, zachodzi w nich proces wymywania niektórych związków chemicznych, które tworzą minerały, tzw. bielicowanie;
- gleby brunatnoziemne - powstają na glinach zwałowych oraz piaskach i piaskowcach, ich podłoże musi być bogate w związki zasadowe.

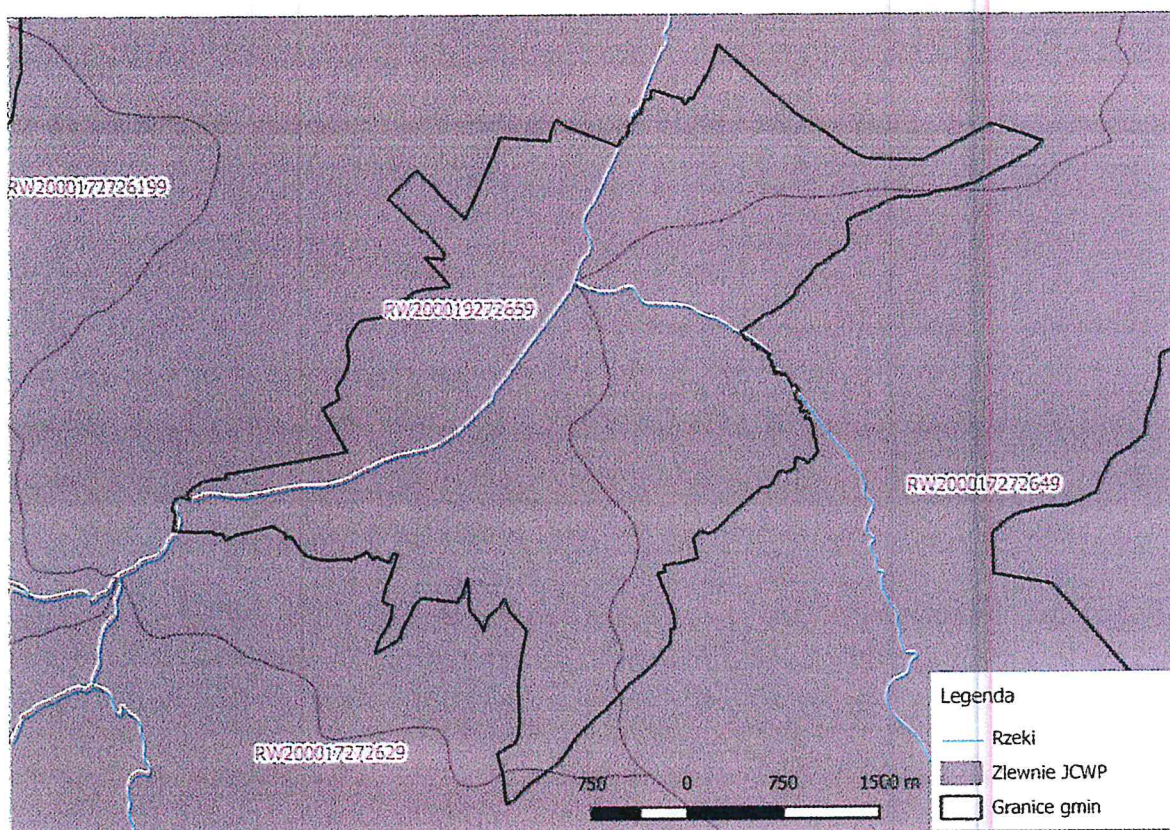
Wody powierzchniowe i podziemne

Obszar miasta położony jest w zlewni rzeki Rawki, która jest głównym ciekim na jego terenie. Rzeka Rawka stanowi prawy i zarazem największy dopływ Bzury. Jej całkowita długość wynosi ok. 97 km, a dorzecze obejmuje obszar 1 192 km². Drugą rzeką na terenie miasta jest Rylka, prawobrzeżny dopływ Rawki. Jej całkowita długość wynosi ok. 28,12 km.

Rawa Mazowiecka położona jest w obrębie występowania 2 jednolitych części wód powierzchniowych:

1. Rawka od Krzemionki do Białki (RW200019272659);
2. Rylka (RW200017272649).

Stan jednolitych części wód powierzchniowych, zgodnie z oceną Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi, ocenia się jako zły (2017 r.). Jednym z podstawowych czynników wpływających na jakość wód powierzchniowych są zanieczyszczenia zawarte w ściekach komunalnych i przemysłowych.

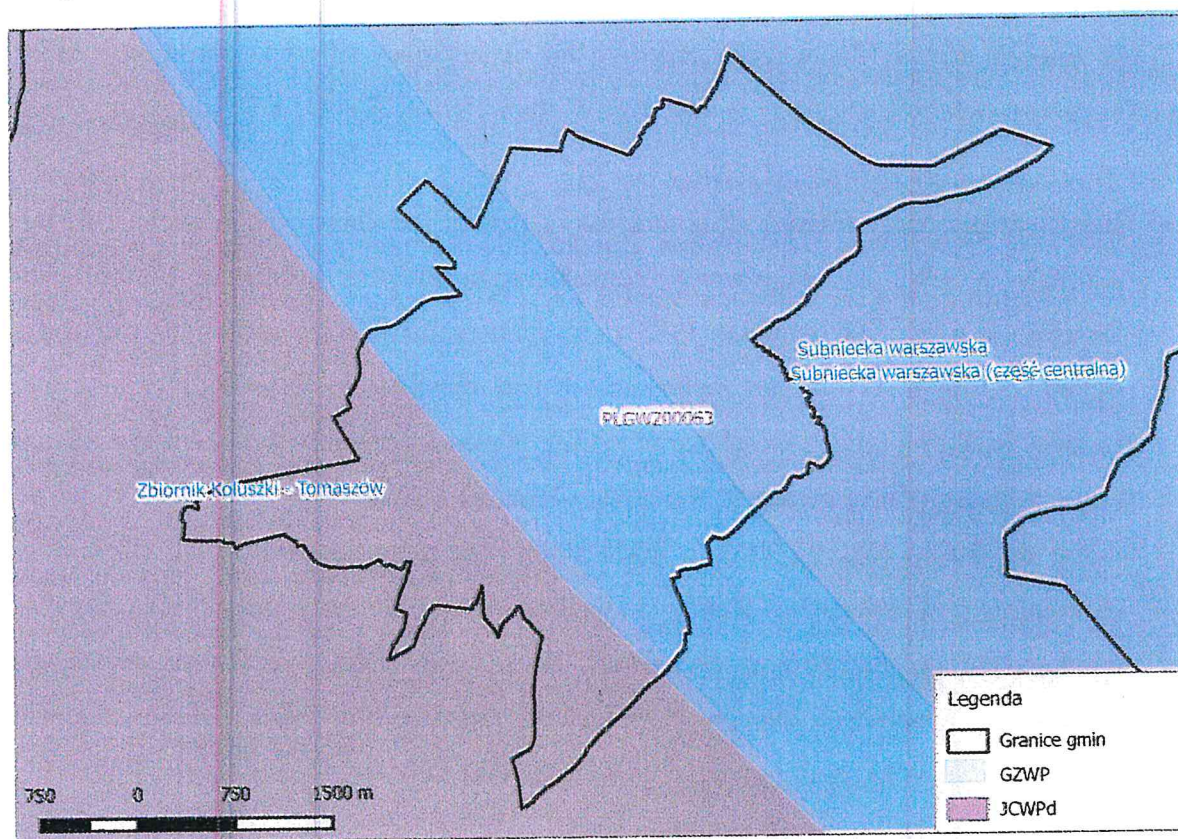
Rysunek 2. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie miasta Rawa Mazowiecka

Źródło: opracowanie własne

Pod względem hydrogeologicznym Rawa Mazowiecka znajduje się w regionie kujawsko-mazowieckim, w zasięgu dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych nr 404 Zbiornik Koluński – Tomaszów oraz GZWP nr 215 Subniecka Warszawska.

Teren miasta położony jest na obszarze jednej Jednolitej Części Wód Podziemnych: nr 63 (PLGW200063). Na jej terenie występują cztery piętra wodonośne: czwartorzędowe, paleogeńsko-neogeńskie, kredowe oraz jurajskie.

Rysunek 3. Jednolite Części Wód Podziemnych oraz GZWP na terenie miasta Rawa Mazowiecka

Źródło: Opracowanie własne

Na terenie miasta Rawa Mazowiecka nie ma zlokalizowanych punktów badawczych jakości wód podziemnych. Z przeprowadzonych przez WIOŚ w Łodzi badań w roku 2016 wynika, że w większości punktów badawczych JCWPd nr 63 miała II klasę jakości wód – wody dobrej jakości.

Zasoby przyrodnicze

Rawa Mazowiecka w całości leży w zasięgu Nadleśnictwa Skierniewice, które pod względem przyrodniczo-leśnym, jak i samo miasto, położone jest w Krainie Mazowiecko-Podlaskiej, Mezuregionie Równiny Kutnowsko-Błońskiej, Krainie Małopolskiej, Mezuregionie Sieradzko-Łódzkim. Dominującymi typami siedliskowymi w Nadleśnictwie

Skierniewice są siedliska: las mieszany świeży (LMśw – 41%) i bór mieszany świeży (BMśw – 27,1%). Siedliska lasowe zajmują 61,0%, natomiast borowe 39,0% powierzchni leśnej nadleśnictwa. Gatunkiem panującym w Nadleśnictwie Skierniewice jest sosna. W ostatnim dziesięcioleciu nastąpiło zwiększenie powierzchni cennych gatunków liściastych: dębu, buka oraz lipy, jako gatunkiem panującym. Zmniejszyła się natomiast powierzchnia drzewostanów z panującą brzozą, sosną, olszą i topolą.

W mieście Rawa Mazowiecka znajdują się następujące obszary chronione, które określa ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 55 ze zm.):

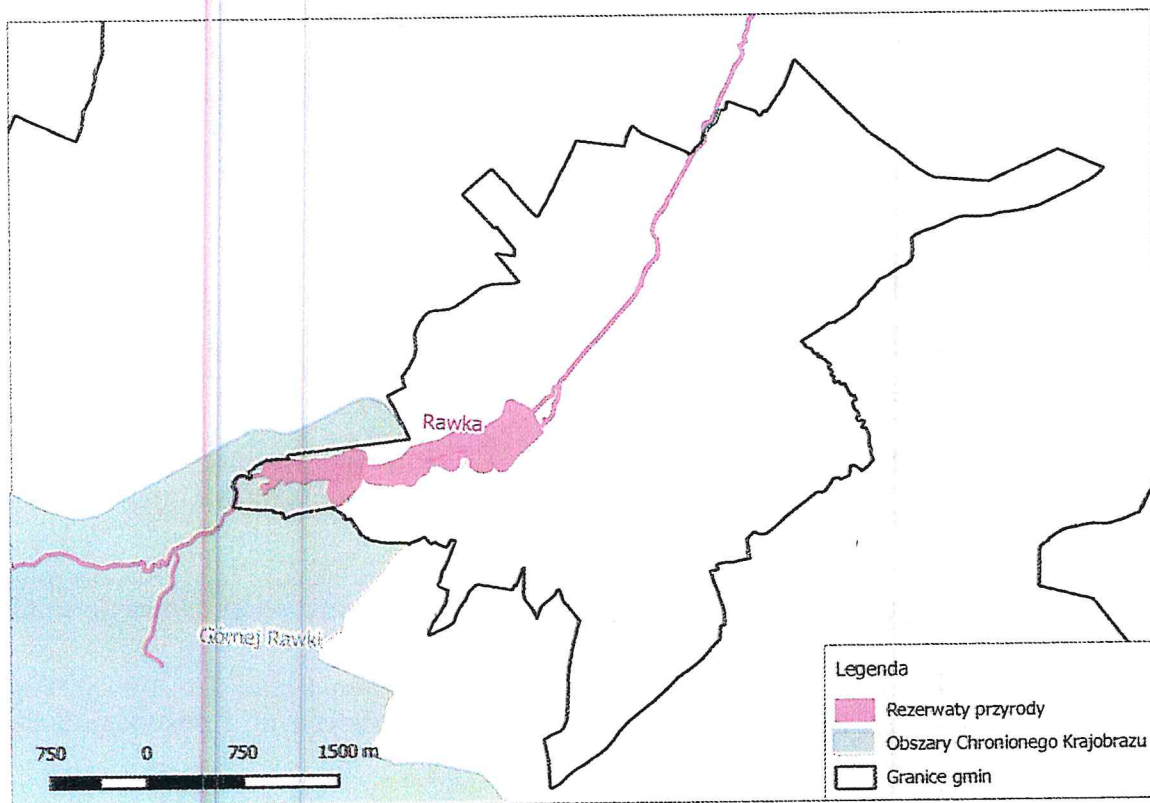
- **Rezerwat przyrody Rawka** - krajobrazowy rezerwat przyrody, o powierzchni 487 ha, powstały w 1983 r., ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 24 listopada 1983 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie w naturalnym stanie typowej rzeki nizinnej średniej wielkości wraz z krajobrazem jej doliny oraz środowiska życia wielu rzadkich i chronionych roślin i zwierząt. Rezerwat obejmuje koryto rzeki Rawki od źródeł po ujście do Bzury (ok. 97 km), a także dolne odcinki prawobrzeżnych dopływów (Krzemionki, Korabiewki, Rokity i Grabianki), starorzecza oraz pasy gruntów przylegające do brzegów o szerokości 10 m. Na terenie rezerwatu występuje kilkadziesiąt zespołów i zbiorowisk roślinności nieleśnej oraz kilka zespołów leśnych i zaroślowych. Większość powierzchni zajmują łąki, lasy łęgowe i olszowe, fragmenty torfowisk oraz roślinność szuwarowa.
- **Obszar chronionego krajobrazu Górnej Rawki** - ustanowiony Uchwałą nr XIV/93/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Skierniewicach wraz ze zmianą dokonaną Rozporządzeniem Nr 36 Wojewody Skierniewickiego z dnia 28.07.1997 r. (Dz. Urz. Nr 18, poz.113), obejmujący koryto rzeki Rawki (od jej rejonu źródłiskowego) wraz z przyległymi terenami, ciągnąc się przez grunty 4 gmin: Rawa Mazowiecka (miasto i gmina wiejska), gmina Jeżów i gmina Głuchów. Obok koryta rzecznoego w skład obszaru chronionego krajobrazu wchodzi łąki, pola uprawne i tereny leśne, w tym jeden większy kompleks w gminie Głuchów. Walory krajobrazowe uzupełnia tradycyjna architektura wiejska (drewno i kamień).
- Pomniki przyrody:
  - Dąb szypułkowy - *Quercus robur* - 2 szt.
  - Wiąz szypułkowy - *Ulmus laevis* – 3 szt.

Na terenie miasta Rawa Mazowiecka występuje zieleni urządzona w postaci parków, zieleńców, zieleni ulicznej, terenów zieleni osiedlowej oraz cmentarzy o łącznej powierzchni 103,74 ha.

Tabela 1. Zieleni urządzona na terenie miasta Rawa Mazowiecka

parki spacerowo - wypoczynkowe		Zieleńce		zieleni uliczna	tereny zieleni osiedlowej	cmentarze		lasy gminne
[szt.]	[ha]	[szt.]	[ha]	[ha]	[ha]	[szt.]	[ha]	[ha]
2	45,70	20	21,30	1,10	28,34	1	6,70	0,60

Źródło: GUS

Rysunek 4. Obszary chronione na terenie miasta Rawa Mazowiecka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOS

3.3. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 XII 2019 roku teren miasta zamieszkiwało 17 324 osób, w tym 8 271 mężczyzn i 9 053 kobiet. Liczba ta od kilku lat stale maleje. Liczba kobiet przewyższa liczbę mężczyzn, a współczynnik feminizacji wynosi 109. Gęstość zaludnienia wynosi 1 211 os/km².

Ludność w wieku produkcyjnym, czyli ludność zdolna do pracy zarobkowej, w Rawie Mazowieckiej stanowi 57,5% ogółu. Bezrobocie w mieście Rawa Mazowiecka od roku 2015

stale maleje. W roku 2019 na analizowanym obszarze stopa bezrobocia wynosiła 2,8%, natomiast w roku 2015 – 5,5%.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w mieście Rawa Mazowiecka w roku 2019 funkcjonowało 2 241 podmiotów gospodarczych. Najwięcej jednostek działa w sektorze usługowym (1 817 podmiotów), najmniej zaś w dziedzinie rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (8 podmiotów). Działalność przemysłową i budowlaną prowadzi 416 podmiotów gospodarczych. W podziale według sektorów własnościowych 71 z nich stanowi sektor publiczny, natomiast 2 164 z nich stanowi prywatny.

3.4. Infrastruktura techniczna i drogowa

Układ komunikacyjny miasta Rawa Mazowiecka funkcjonuje w oparciu o sieć drogową:

- droga ekspresowa S-8 relacji Wrocław – Białystok,
- droga krajowa 72 relacji Konin - Rawa Mazowiecka,
- drogi wojewódzkie:
  - droga wojewódzka nr 707 relacji Skierniewice - Nowe Miasto nad Pilicą,
  - droga wojewódzka nr 725 relacji Rawa Mazowiecka – Belsk Duży,
  - droga wojewódzka nr 726 relacji Rawa Mazowiecka – Żarnów,
- drogi powiatowe:
  - 4100E – ul. Tomaszowska (na odcinku od skrzyżowania z ul. Nową do ronda im. Jana Pawła II),
  - 4100E – ul. Kościuszki (na odcinku od skrzyżowania z ul. Konstytucji 3-ego Maja do skrzyżowania z ul. Nową);
  - 4110E – ul. 1-go Maja,
  - 4110E – ul. Księża Domki,
  - 4144E – ul. Niepodległości,
  - 4110E – ul. Faworna,
  - 4110E – ul. Konstytucji 3-go Maja,
  - 4155E – ul. Katowicka - (na odcinku od ronda im. Jana Pawła II do wysokości stacji paliw Orlen),
  - 4134E – ul. Opoczyńska,
  - 4110E – ul. Targowa.

– drogi gminne (44,8 km):

- 113301E – ul. Akacjowa;
- 113333E – ul. Aleksandrówka;
- 113334E – ul. Armii Krajowej;
- 113369E – ul. Asnyka;
- 113355E – ul. Batorego;
- 113371E – ul. Biała;
- 113335E – ul. Browarna;
- 113356E – ul. Chmielna;
- 113372E – ul. B. Chrobrego;
- 113336E – ul. Cmentarna;
- 113357E – ul. M. Dąbrowskiej;
- 113358E – ul. Dolna;
- 113359E – ul. Fredry;
- 113302E – ul. Gąsiorowskiego;
- 113303E – ul. Jasińskiego;
- 113329E – ul. Jeziorańskiego;
- 113332E – ul. Jerozolimska, Jeżowska, Łowicka, Mszczonowska;
- 113304E – ul. Kaczeńcowa;
- 113337E – ul. Kazimierza Wielkiego;
- 113338E – ul. Kilińskiego;
- 113305E – ul. Kochanowskiego;
- 113306E – ul. Konopnickiej;
- 113339E – ul. Kopernika;
- 113360E – ul. Krasickiego;
- 113340E – ul. Krzywe Koło;
- 113307E – ul. Laskowa;
- 113342E – ul. Łąkowa;
- 113341E – ul. Lenartowicza;
- 113343E – ul. Mazowiecka;
- 113344E – ul. Mickiewicza;
- 113109E – ul. Miła;

- 113361E – ul. Miodowa;
- 113308E – ul. Murarska;
- 113352E – ul. Nowa;
- 113309E – ul. Ogrodowa;
- 113310E – ul. Orzechowa;
- 113304E – ul. Orzeszkowej;
- 113324E – ul. Osada Dolna;
- 313331E – ul. Parkowa;
- 113312E – ul. J. Ch. Paska;
- 113313E – ul. Piaskowa;
- 113362E – ul. Piekarska;
- 113330E – ul. Piłsudskiego;
- 113363E – ul. Piwna;
- 113364E – ul. Podmiejska;
- 113314E – ul. Polna;
- 113353E – ul. Południowa;
- 113315E – ul. B. Prusa;
- 113345E – ul. Przechodnia;
- 113335E – ul. Przemysłowa;
- 113365E – ul. Pszeniczna;
- 113109E – ul. W. Reymonta;
- 113316E – ul. Różana;
- 113317E – ul. Sadowa;
- 113318E – ul. H. Sienkiewicza;
- 113340E – ul. Księdza Skorupki;
- 113366E – ul. Słodowa;
- 113346E – ul. Słoneczna;
- 113327E – ul. J. Słowackiego;
- 113319E – ul. J. Sobieskiego;
- 113321E – ul. Solidarności;
- 113367E – ul. Staffa;
- 113320E – ul. Świderskich Braci;

- 113348E – ul. Tatar;
- 113304E – ul. Tulipanowa;
- 113322E – ul. J. Tuwima;
- 113325E – ul. A. Urbańskiego;
- 113347E – ul. Wałowska;
- 113332E – ul. Warszawska;
- 113324E – ul. Wierzbowa;
- 113309E – ul. Willowa;
- 113317E – ul. Wiśniowa;
- 113323E – ul. Wodna;
- 113348E – ul. Wyzwolenia;
- 113349E – ul. Zamkowa;
- 113370E – ul. Zapolskiej;
- 113350E – ul. Zatylna;
- 113326E – ul. Zielona;
- 113351E – ul. Ziemowita;
- 113354E – ul. Zwolińskiego;
- 113327E – ul. St. Żeromskiego;
- 113328E – ul. Żmichowskiej;
- 113311E – ul. Żydomicka;
- 113368E – ul. Żytnia;
- 113354E – ul. Katowicka;
- 113373E – ul. Tomaszowska;
- 113375E – ul. Górna;
- 113376E – ul. J. Korczaka;
- 113377E – ul. Kornela Makuszyńskiego;
- 113374E – ul. J. Brzechwy;
- 113330E – ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego;
- 113330E – ul. Plac Wolności;
- 113330E – ul. Kościuszki;
- 113373E – ul. Kolejowa;

Na terenie miasta Rawa Mazowiecka nie występuje scentralizowany system ciepłowniczy, dominuje tam bowiem zabudowa jednorodzinna, zagrodowa i wielorodzinna. Mieszkańcy do celów grzewczych wykorzystują własne przydomowe kotłownie używając: węgla, drewna, oleju opałowego oraz gazu pochodzącego z sieci. Za wytwarzanie i zaopatrywanie mieszkańców w energię cieplną i gorącą wodę odpowiedzialny jest Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Rawie Mazowieckiej. Firma ta obsługuje ponad 70% systemu ciepłowniczego miasta. Na terenie miasta występują również dwie kotłownie osiedlowe.

Miasto Rawa Mazowiecka jest częściowo zgazyfikowane. Przez miasto przebiega sieć gazowa wysokiego ciśnienia Warszawa-Katowice. Na terenie miasta występują dwie stacje redukcyjne: przy ul. Mszczonowskiej oraz przy ul. Osada Dolna. Łączna długość sieci gazowej wynosi 48,4 km.

Teren miasta Rawa Mazowiecka jest w 100% zelektryfikowany. Miasto zasilane jest poprzez stację elektromagnetyczną 110/15 kV. Energia elektryczna jest dostarczana do odbiorców za pośrednictwem linii magistralnych średniego napięcia 15 kV. Stacja 110/15kV wyposażona jest w dwa transformatory 110/15kV o mocach zmianowych 25 MVA.

Miasto Rawa Mazowiecka zaopatrywane jest w wodę głównie z dwóch ujęć wody:

- ujęcie wody Boguszyce – ujęcie zlokalizowane jest na lewym brzegu rzeki Rawki i obejmuje 3 studnie głębinowe. Z tego ujęcia woda dostarczana jest do Stacji Uzdatniania Wody Kolejowa;
- ujęcie wody Tatar – zlokalizowane na prawym brzegu rzeki Rawki. Ujęcie obejmuje jedną studnię głębinową, z której możliwy jest pobór wody o maksymalnej ilości $Q_{\max h} = 103\text{m}^3/\text{h}$.

Woda z ujęć, na podstawie badań Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rawie Mazowieckiej oraz Rawskich Wodociągów i Kanalizacja Sp. z o.o., jest przydatna do spożycia oraz nie przekracza dopuszczalnych wskaźników w stacji uzdatniania wody.

Długość rozdzielczej sieci wodociągowej na obszarze miasta wynosi 54,9 km i korzysta z niej 16 040 mieszkańców.

Ścieki z terenu miasta Rawa Mazowiecka odprowadzane są do oczyszczalni ścieków znajdującej się w Żydomicach, którą zarządzają Rawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Rawie Mazowieckiej.

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie miasta wynosi 47,3 km, korzysta z niej 15 201 mieszkańców. Ścieki odprowadzane są również poprzez indywidualne systemy tj. zbiorniki bezodpływowe (193 szt.) lub przydomowe oczyszczalnie ścieków (4 szt.).

4. RAPORT Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA LATA 2018-2019

W tabeli poniżej przedstawiono zadania jakie wyznacza Program Ochrony Środowiska dla Miasta Rawa Mazowiecka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025 oraz stopień ich realizacji a także koszty poniesione na poszczególne przedsięwzięcia.

Tabela 2. Realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska na terenie miasta Rawa Mazowiecka w latach 2018-2019

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Źródło finansowania	Koszty poniesione na realizację zadania [zł]		Stopień realizacji/ Opis zadania
				2018	2019	
<i>Poprawa klimatu i jakości powietrza</i>						
1.	Działania edukacyjne dla mieszkańców w zakresie kształtowania proekologicznych postaw (zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży, organizacja konkursów ekologicznych, publikacja materiałów edukacyjnych i informacyjnych)	Przedszkole Miejskie nr 1 w Rawie Mazowieckiej Szkołą podstawowa nr 1 w Rawie Mazowieckiej	Rada rodziców, środki własne	b.d.	b.d.	Zadanie realizowane w trybie ciągłym
2.	Wymiana systemów grzewczych w budynkach	UM Rawa Mazowiecka	Środki własne WFOŚiGW w Łodzi	2 185 520,45	b.d.	Zadanie zrealizowane Dotację na ten cel (60%) w łącznej kwocie 2 185 520,45 złotych otrzymały 203 osoby. Kwota dofinansowania z WFOŚiGW w Łodzi (40%) wyniosła 1 457 013,62 zł, natomiast dodatkowo z budżetu Urzędu Miasta Rawa Mazowiecka (20%) 728 506,83 zł.
		Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o	Środki własne + pożyczka WFOŚiGW w Łodzi w wysokości 237 000 zł	326 423,72	-	Podłączenie do sieci ciepłej budynku mieszkalnego - inwestycja budowy sieci ciepłej, przylącza ciepłego wraz z węzłem ciepłym ul. Niepodległości 7 Rawa Maz.

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Źródło finansowania	Koszty poniesione na realizację zadania [zł]		Stopień realizacji/ Opis zadania
				2018	2019	
3.	„Komisja-emisja, czyli rozliczamy niską emisję”	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Marii Konopnickiej w Rawie Mazowieckiej	WFOŚiGW w Łodzi	b.d.	b.d.	Zadanie niezrealizowane
4.	Projekt ESA, montaż czujnika jakości powietrza, warsztaty dla społeczności lokalnej, materiały edukacyjne dla rodziców	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Marii Konopnickiej w Rawie Mazowieckiej	Państwowy Instytut NASK Warszawa	b.d.	b.d.	Zadanie niezrealizowane
Zagrożenia hatasem						
5.	Rozbudowa i modernizacja systemu dróg, w tym: budowa, zmiana nawierzchni dróg	UM Rawa Mazowiecka	Środki własne Fundusz Dróg Samorządowych	-	1 482 245,72	Zadanie zrealizowane Przebudowa ul. Lenartowicza (Zakres przebudowy obejmował m.in.: frezowanie lub rozbiórkę nawierzchni z płyt typu YOMB na nawierzchni jezdni, rozbiórkę chodników i opasek z płyt chodnikowych oraz kostki brukowej, usunięcie istniejącej podbudowy i wykonanie robót związanych z przebudową instalacji podziemnych, wykonanie warstwy odsączającej i podbudowy z kruszywa łamanego stabilizowanego mechanicznie, położenie warstwy bitumicznej, wykonanie na odcinkach gdzie pas drogowy pozwala na pełnej szerokości chodnika o szerokości 1,50 m w pozostałych miejscach wykonanie opaski z kostki betonowej oraz zjazdy indywidualne i publiczne, budowę sieci wodociągowej.

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Źródło finansowania	Koszty poniesione na realizację zadania [zł]		Stopień realizacji/ Opis zadania
				2018	2019	
					2 079 631,32	<p>Remont ul. Polnej o długości 593,07 m na odcinku od ulicy Niepodległości do ulicy Przemysłowej (KM=0+258 do KM=851,07). W zakresie zadania wchodził m.in. wymiana nawierzchni (z podbudową), wymiana krawężników oraz chodnika od strony wschodniej. Ponadto wykonano remont nawierzchni ulic przylegających tzw. sięgaczy. Głównym celem remontu ulicy Przemysłowej był remont nawierzchni asfaltowej. Wykonano roboty rozbiórkowe, uzupełniono podbudowę oraz wykonano nową nawierzchnię bitumiczną wraz z regulacją wysokościową studzienek kanalizacyjnych. Ponadto, wykonano nowe nawierzchnie chodników oraz wykonano wymiesione bezpieczne przejście dla pieszych z inteligentnym oznakowaniem. Na remont ulicy Polnej oraz ulicy Przemysłowej pozyskano dofinansowanie z Funduszu Dróg Samorządowych.</p>
					938 018,27	<p>Przebudowa ul. Wałowskiej (W ramach zadania wykonano kanalizację deszczową oraz nową podbudowę, krawężniki oraz nawierzchnię bitumiczną, została położona nawierzchnia o lepszych i trwalszych parametrach, w czasie prac skablowano sieć elektroenergetyczną oraz wykonano nowe oświetlenie uliczne).</p>
					1 116 358,00	<p>Opracowanie koncepcji budowy drogi łączącej ulicę Skiermiewicką z ul. Mszczonowską</p>
					40 000,00	<p>Opracowanie dokumentacji projektowej budowy drogi wzdłuż kolejni na odcinku równoległym do ulicy Księża Domki</p>
					26 900,10	<p>Budowa zatoki autobusowej przy ulicy K. Wielkiego</p>
					21 525,00	<p>Opracowanie dokumentacji technicznej budowy chodnika przy ulicy Reymonta</p>

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Źródło finansowania	Koszty poniesione na realizację zadania [zł]		Stopień realizacji/ Opis zadania
				2018	2019	
				59.876,82	93.584,55	Remont nawierzchni dróg na terenie Szkoły Podstawowej nr 4 (Zadanie obejmuje wymianę ok. 429,67m ² nawierzchni z kostki betonowej wraz z wymianą 217,31 mb krawężnika na terenie Szkoły Podstawowej Nr 4 w Rawie Mazowieckiej ul. Kazimierza Wielkiego 28. Zadanie poprawi bezpieczeństwo oraz komfort jazdy wokół Szkoły).
				128 900,00	-	Przebudowa skrzyżowania ulic Słowackiego i Wyzwolenia
6.	Budowa ścieżek pieszo-rowerowych oraz infrastruktury rowerowej	UM Rawa Mazowiecka	Środki własne	b.d.	b.d.	Zadanie nierrealizowane
Pola elektromagnetyczne						
7.	Prowadzenie monitoringu natężenia pól elektromagnetycznych	WIOŚ	Budżet Państwa WIOŚ	Koszty w ramach PMS		Zadanie realizowane w trybie ciągłym
Gospodarowanie wodami						
8.	Poprawa gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi	Spółka RAWiK Sp. z o.o. UM Rawa Mazowiecka	Środki własne Budżet miasta WFOŚiGW w Łodzi	2 264 246,28	-	Budowa kanalizacji deszczowej w ul. Aleksandrówka (1030 mb – zadanie współfinansowane ze środków umorzenia pożyczki WFOŚiGW w Łodzi w kwocie 754.261,76 zł).
				338 594,41	-	Budowa kanalizacji deszczowej w ul. Żmichowskiej i Konopnickiej (346 mb – zadanie współfinansowane ze środków Urzędu Miasta Rawa Mazowiecka).
				-	53 164,75	Budowa kanału deszczowego spinającego istniejące odcinki kanalizacji deszczowej w ul. Południowej w rejonie ul. Gąsiorowskiego wraz z odtworzeniem nawierzchni asfaltowej w całej szerokości jezdni (warstwa ścieralnej) w Rawie Mazowieckiej (21 mb).

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Źródło finansowania	Koszty poniesione na realizację zadania [zł]		Stopień realizacji/ Opis zadania
				2018	2019	
				-	173 000,00	Przebudowa kanału deszczowego w ul. Lenartowicza w Rawie Mazowieckiej (został przebudowany kanał deszczowy na odcinku 172 mb, zostało wymienionych 7 studni oraz została wyremontowana wraz z nadbudową studnia na kolektorze.
				455 332,00	-	Przebudowa targowiska miejskiego - przebudowano kanalizację deszczową, wykonano nowe wpusty uliczne, przebudowano przyłączy wodociągowe.
					280 107,41	Odwodnienie ul. Południowej i Reymonta (Wybudowano przyłączy kanalizacji deszczowej, wykonano drenaż terenu oraz zasypano zbiornik wodny, co pozwoliło na właściwe odprowadzanie wód z terenu działek, na których powstawały zastoiny wodne).
				35 814,92	-	Budowa ulic osiedla Tatar – odwodnienie skrzyżowania ulic Żmichowskiej i Tomaszowskiej
Gospodarka wodno-ściekowa						
						Zadanie zrealizowane
				320 175,00	-	Budowa wodociągu w ul. Staffa, Żeromskiego, Krasickiego, Dąbrowskiej (1240 mb -- zadanie współfinansowane ze środków WFOŚiGW w Łodzi w kwocie 240.000,00 zł).
				58 796,33		Rozbudowa systemu sterowania i automatyki Ujęcia wody Boguszyce i SÚW Kolejowa – zadanie współfinansowane ze środków Funduszu Spójności w ramach POIiŚ w kwocie 49.976,88 zł.
9.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	Spółka RA WIK Sp. z o.o.	Środki własne WFOŚiGW w Łodzi POIiŚ	-	1 790 880,00	Budowa wraz z projektem kanalizacji sanitarnej w ul. Żeromskiego, Krasickiego, Dąbrowskiej oraz Fredry i Staffa o łącznej długości ok. 1730 m. Zadanie zostało dofinansowane w ramach projektu: „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Rawa Mazowiecka – Faza II”.

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Źródło finansowania	Koszty poniesione na realizację zadania [zł]		Stopień realizacji/ Opis zadania
				2018	2019	
					3 123,30	Rozbudowa istniejącego systemu automatyki i sterowania na stacji uzdatniania wody przy ul. Kolejowej w Rawie Mazowieckiej (SUW Kolejowa). Zadanie zostało dofinansowane w ramach projektu: „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Rawa Mazowiecka – Faza II”.
					76 503,00	Przebudowa sieci kanalizacji sanitarnej w ulicach Solidarności i Zwolińskiego wraz z posadowieniem studni w związku z wystąpieniem awarii.
					91 000,00	Budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami do granic nieruchomości w ul. Willowej w Rawie Mazowieckiej (215 mb).
						Zadanie zrealizowane
				110 000,00	-	Przyłączenie instalacji modułu kogeneracyjnego na Oczyszczalni ścieków Żydowice do systemu dyspozytorskiego WINDEX.
				-	127 988,60	Remont mieszadła Halburg zamontowanego w Wydzielonej Komorze Fermentacyjnej na terenie oczyszczalni ścieków w Żydomicach.
			Środki własne Fundusz spójności UE		128 000,00	Wykonanie robót budowlanych i ziemnych związanych z budową instalacji korekty pH na Oczyszczalni ścieków w Żydomicach.
					238 912,00	Czyszczenie wnętrza WKF (Wydzielonej Komory Fermentacyjnej) na terenie Oczyszczalni Ścieków w Żydomicach wraz z odwodnieniem osadów ściekowych usuniętych z WKF.
					285 000,00	Montaż kompletnej instalacji korekty pH na Oczyszczalni Ścieków w Żydomicach.
10.	Modernizacja/rozbudowa miejskiej oczyszczalni ścieków	Spółka RA WiK Sp. z o.o.				

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Źródło finansowania	Koszty poniesione na realizację zadania [zł]		Stopień realizacji/ Opis zadania
				2018	2019	
11.	Rozdzielenie instalacji sanitarnej od burzowej	UM Rawa Mazowiecka, Szkoła Podstawowa nr 2 im. Marii Konopnickiej	Środki własne	b.d.	b.d.	Zadanie niezrealizowane
Zasoby geologiczne						
12.	Kontrola i ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalni	Okręgowy Urząd Górniczy	Środki własne	b.d.	0,00	Zadanie zrealizowane częściowo W 2019 r. przeprowadzono kontrolę likwidowanego odkrywkowego zakładu górniczego „Rawa Mazowiecka II”. Okręgowy Urząd Górniczy nie prowadził postępowań dotyczących nielegalnej eksploatacji.
Gleby						
13.	Rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych, przywracająca im funkcje przyrodnicze, rekreacyjne lub rolne	Właściciele terenów	Środki własne jednostki realizującej	b.d.	b.d.	Zadanie realizowane w trybie ciągłym
Gospodarka odpadami						
14.	Organizacja selektywnej zbiórki odpadów	Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Marii Konopnickiej	Środki własne	b.d.	b.d.	Zadanie realizowane w trybie ciągłym
15.	Odbiór odpadów	Miasto Rawa Mazowiecka	Mieszkańcy miasta Rawa Mazowiecka (opłaty z tytułu odbioru odpadów komunalnych)	619 390,93	796 625,01	Zadanie zrealizowane Odbiór i transport odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych z terenu miasta Rawa Mazowiecka

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Źródło finansowania	Koszty poniesione na realizację zadania [zł]		Stopień realizacji/ Opis zadania
				2018	2019	
16.	Zagospodarowanie odpadów	Miasto Rawa Mazowiecka	Mieszkańcy miasta Rawa Mazowiecka (opłaty z tytułu odbioru odpadów komunalnych)	784 566,24	902 426,00	Zadanie zrealizowane Zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych z terenu miasta Rawa Mazowiecka
17.	Punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych	Miasto Rawa Mazowiecka	Mieszkańcy miasta Rawa Mazowiecka (opłaty z tytułu odbioru odpadów komunalnych)	72 000,00	72 000,00	Zadanie zrealizowane Na terenie zakładu ZGO Pukinin funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych dla mieszkańców miasta Rawa Mazowiecka. Mieszkańcy mogą bezpłatnie oddawać odpady selektywnie gromadzone w swoich gospodarstwach domowych.
Zasoby przyrodnicze						
18.	Bieżące utrzymanie i ochrona obszarów cennych przyrodniczo, szczególnie Parku Miejskiego, doliny rzek Rawki i Rylki, zbiornika Tatar z rezerwatem	Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Rawa Mazowiecka	Środki własne	b.d.	97 200,00	Zadanie realizowane w trybie ciągłym Konsorcjum firm: „DREW-BUD” Zakład Utrzymywania i Pielęgnacji Zieleni Łukasz Budek – z siedzibą Komorów 15, 96-214 Cielądz, P.P.H.U. „DREW/BUD” Kazimierz Budek z siedzibą Komorów 15, 96-214 Cielądz, reprezentowanego przez Łukasza Budka- lidera i Kazimierza Budka- partnera, wykonywało usługę polegającą na pielęgnacji zieleni i utrzymaniu czystości w Parku Miejskim.
19.	Współpraca z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska – Regionalnym Konserwatorem Przyrody w Łodzi w zakresie ochrony pomników przyrody i Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Łodzi w zakresie ochrony parku (szczególnie starodrzewia)	Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Rawa Mazowiecka	Środki własne	b.d.	b.d.	Zadanie realizowane w trybie ciągłym

Lp.	Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Źródło finansowania	Koszty poniesione na realizację zadania [zł]		Stopień realizacji/ Opis zadania
				2018	2019	
20.	Rewaloryzacja zabytkowego Parku Miejskiego w Rawie Mazowieckiej	Wydział Rozwoju Gospodarczego i Promocji Europejskiej Urzędu Miasta Rawa Mazowiecka	Środki własne WFOŚiGW w Łodzi RPO WŁ 2014-2020	4 368 182,54	-	<p>Zadanie zrealizowane</p> <p>W ramach rewaloryzacji wykonano prace branży drogowej polegające na korytowaniu i ukladaniu nawierzchni wraz z podbudowami i obrzeżami. Na ulicy Parkowej i Armii Krajowej ułożono nawierzchnię z kostki bazaltowej. Wykonano pochylnie dla osób niepełnosprawnych oraz prace branży zieleni polegające m.in. na przesadzaniu oraz sadzeniu nowych drzew, krzewów i bylin. Wykonano prace elektryczne polegające na montażu słupów oświetleniowych i do monitoringu. Zdemontowano istniejący plac zabaw wraz z jego ogrodzeniem i zamontowano nowe urządzenie zabawowe wraz z ogrodzeniem. Schody w parku obłożono kostką bazaltową. Przeprowadzono renowację mostku na rzece tj. wykonano elementy konstrukcyjne budowli (tzw. stożki oraz nowe fundamenty pod balustradę mostku), oraz wymieniono elementy drewniane mostu w tym balustrady. Zamontowano konstrukcję bersa. Zamontowano elementy małej architektury tj. kosze na śmieci i psie odchody, ławki parkowe, stojaki na rowery, tablice edukacyjne.</p>
21.	Rewaloryzacja terenów zieleni	UM Rawa Mazowiecka	WFOŚiGW w Łodzi	b.d.	b.d.	Zadanie niezrealizowane
Zagrożenia poważnymi awariami						
22.	Ograniczenie budownictwa obiektów użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania wzdłuż szlaków, którymi prowadzony jest transport materiałów niebezpiecznych poprzez odpowiednie zapisy w mpzp	Wydział Gospodarki i Planowania Miasta Rawa Mazowiecka	Środki własne	5 000,00	-	<p>Zadanie zrealizowane częściowo</p> <p>Przeznaczenie w planie miejscowym terenów pod tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów.</p>

Źródło: ankietyzacja jednostek odpowiedzialnych za realizację zadań

5. ZADANIA DODATKOWE

Niniejszy rozdział przedstawia przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska, których nie wyznaczał Program Ochrony Środowiska dla Miasta Rawa Mazowiecka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025, jednak zostały one zrealizowane w okresie obejmującym Raport z POŚ i zostały poniesione na nie nakłady finansowe, które uwzględniał budżet miasta.

Tabela 3. Zadania dodatkowe, nieuwjęte w programie ochrony środowiska

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Koszty poniesione na realizację zadania [zł]	Opis zadania/ Uwagi
1.	Działalność informacyjna w zakresie programu Czyste Powietrze	2018	UM Rawa Mazowiecka	b.d.	Działalność tę prowadzą pracownicy urzędu poprzez między innymi publikację informacji na temat programu na stronie internetowej poświęconej tematyce rewitalizacji.
2.	Przyłącze budynku KRUS przy ul. Solidarności	2018	Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	111 950,00 zł.	Zakres inwestycji obejmował budowę przyłącza ciepłego o dł. 118 m.b.
3.	Zakup sensorów jakości powietrza z usługą monitoringu powietrza	2018	Rawski Budżet Obywatelski	13 284,00	-
4.	Uzupełnienie istniejących nasadzeń w pasach drogowych dróg gminnych oraz utworzenie nowych kompozycji na terenie miasta	2019	UM Rawa Mazowiecka	b.d.	W 2019 roku Miasto Rawa Mazowiecka pozyskało nieodpłatnie od Województwa Łódzkiego – Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego 1165 szt. sadzonek drzew i krzewów w ramach programu „100 tys. Drzew na Stulecie Województwa Łódzkiego”.
5.	Opracowanie dokumentacji technicznej połączenia zbiorników „DOLNA” i „TATAR” w Rawie Mazowieckiej	2019	UM Rawa Mazowiecka	141 965,00	Trwają prace projektowe nad dokumentacją połączenia zbiorników „Dolina” i „Tatar”. Dokumentację realizuje Biuro Hydrotechniczne Janusz Tobolczyk z Łodzi.

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Koszty poniesione na realizację zadania [zł]	Opis zadania/ Uwagi
6.	Remont jazu piętrzącego zbiornika DOLNA	2019	UM Rawa Mazowiecka	1 648 674,72	Prace remontowe zostały wykonane i odebrane w miesiącu lipcu. Wykonawcą remontu jazu była firma ENERKO ENERGY sp z o.o. z Kielc.
7.	Opracowanie dokumentacji technicznej i aplikacyjnej termomodernizacji budynku hali sportowej przy ul. Tatar	2019	UM Rawa Mazowiecka	25 695,00	-
8.	Opracowanie dokumentacji technicznej oświetlenia ścieżki pieszo – rowerowej przy zbiorniku Dolna	2019	UM Rawa Mazowiecka	18 244,18	-
9.	Modernizacja węzła ciepłego przy ul. Krakowskiej 22 w Rawie Mazowieckiej	2019	Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	17 842,62	-

6. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA PROGRAMU

Aby zobrazować zmiany zachodzące na terenie miasta Rawa Mazowiecka, przedstawiono poniższe wskaźniki monitorowania programu ochrony środowiska. Wskaźniki te ukazują stopień realizacji programu na przestrzeni lat 2018-2019 a ich analiza może być podstawą do korekty i weryfikacji przedsięwzięć planowanych w kolejnym programie ochrony środowiska.

Tabela 4. Wskaźniki monitorowania programu ochrony środowiska

Obszary interwencji	Wskaźnik (jednostka miary)	2018	2019
1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych (szt.)	b.d.	b.d.
	Liczba budynków, w których wymieniono system grzewczy (szt.)	204	b.d.
	Liczba przeprowadzonych programów edukacyjnych (szt.)	8	10
	Liczba zamontowanych czujników (szt.)	b.d.	b.d.
	Liczba przeprowadzonych projektów (szt.)	b.d.	b.d.
	Długość wybudowanych, przebudowanych dróg (km)	b.d.	2,2
2. Zagrożenia hałasem	Długość utworzonych ścieżek rowerowych (km)	0	0
3. Pola elektromagnetyczne	Liczba przeprowadzonych monitoringów (szt.)	b.d.	b.d.
4. Gospodarowanie wodami	Długość wybudowanej/przebudowanej kanalizacji deszczowej (km)	2,6	0,8
5. Gospodarka wodno-ściekowa	Długość rozbudowanej/ zmodernizowanej infrastruktury (km)	1,8	0,8
	Liczba rozbudowanych/ zmodernizowanych oczyszczalni ścieków (szt.)	1	1
	Długość rozdzielonej instalacji (km)	0	0
6. Zasoby geologiczne	Liczba dokonanych kontroli (szt.)	0	1
7. Gleby	Powierzchnia zreultywowany i zdewastowanych gleb (ha)	b.d.	b.d.
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Ilość zebranych odpadów (Mg)	7 715,328	7 645,19
	Ilość zagospodarowanych odpadów (Mg)	7 231,694	b.d.
	Liczba utworzonych PSZOK (szt.)	-	-
9. Zasoby przyrodnicze	Ilość wykonanych działań promocyjnych i pielęgnacyjnych (szt.)	b.d.	b.d.
	Powierzchnia poddana rewaloryzacji (ha)	b.d.	b.d.
10. Zagrożenia poważnymi awariami	Liczba uwzględnionych zapisów w mzpz (szt.)	1	b.d.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Miasta Rawa Mazowiecka

7. REALIZACJA ZADAŃ WYZNACZONYCH W POŚ

W ramach Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rawa Mazowiecka na lata 2018-2019 wyznaczone zostały 22 zadania. Z nich podjęto się realizacji 17, co daje stopień wykonania na poziomie 77%.

Część zadań prowadzona była w trybie ciągłym, rokrocznie. Było to 6 zadań, które stanowiły 35% wszystkich zrealizowanych przedsięwzięć. Były one związane głównie z działalnością statutową jednostek. Niektóre zadania na terenie miasta zrealizowano częściowo (np. tylko w jednym roku). Były to 2 zadania, które stanowią 12% całości wykonanych przedsięwzięć. Pięć z wyznaczonych zadań nie zostało zrealizowanych lub brak jest danych na ich temat.

Miasto Rawa Mazowiecka realizowało również 9 dodatkowych zadań z zakresu ochrony środowiska, które nie zostały wyznaczone bezpośrednio przez program ochrony środowiska. Były to zadania z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego, gospodarki wodnej i ochrony przyrody.

8. ANALIZA WYDATKÓW PONIESIONYCH NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA

Łączne koszty poniesione na ochronę środowiska w latach 2018-2019 na terenie miasta Rawa Mazowiecka wyniosły 24 024 668,19 zł.

Większą część kosztów, ok. 91% poniesiono na realizację zadań wyznaczonych przez program ochrony środowiska, wyniosły one 22 047 012,67 zł. Koszty poniesione na zadania dodatkowe w latach 2018-2019 wyniosły 1 977 655,52 zł i stanowiły ok. 9% wszystkich kosztów.

Łączne koszty poniesione na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska na terenie miasta Rawa Mazowiecka w poszczególnych latach wynosiły:

- 2018 – 12 258 053,64 zł.
- 2019 – 11 766 614,55 zł.

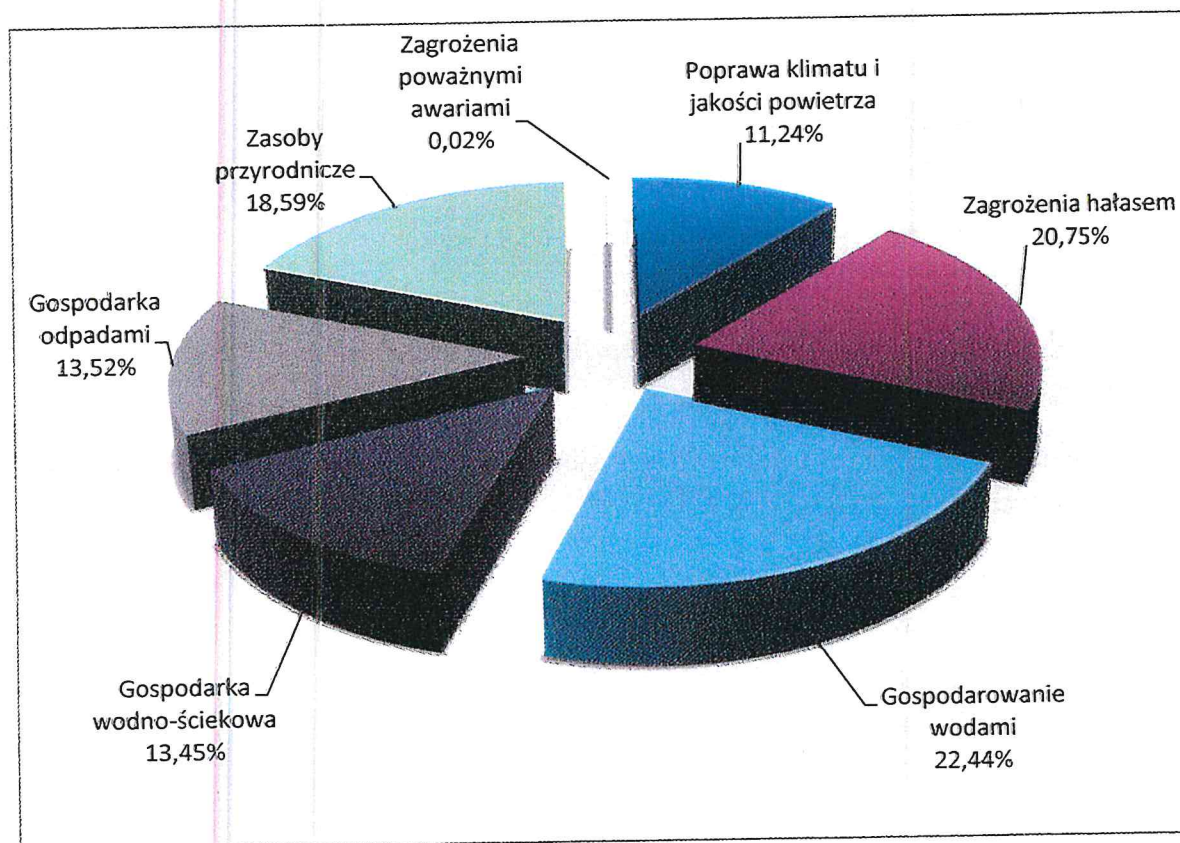
Największe nakłady finansowe poniesiono na realizację zadań w obszarach interwencji: gospodarowanie wodami (5 390 899,49 zł) oraz zagrożenia hałasem (4 987 039,78 zł), najmniejsze zaś na zadania z zakresu zagrożeń poważnymi awariami (5 000,00 zł).

W tabeli poniżej przedstawiono koszty poniesione na realizację zadań na terenie miasta Rawa Mazowiecka w poszczególnych obszarach interwencji w latach 2018-2019.

Tabela 5. Koszty poniesione na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska w latach 2018 – 2019

Obszar wyznaczony w Programie Ochrony Środowiska	Poniesione koszty w 2018 roku [zł]	Poniesione koszty w 2019 roku [zł]	Poniesione koszty łącznie [zł]
Poprawa klimatu i jakości powietrza	2 637 178,17	61 781,80	2 698 959,97
Zagrożenia hałasem	188 776,82	4 798 262,96	4 987 039,78
Gospodarowanie wodami	3 093 987,61	2 296 911,88	5 390 899,49
Gospodarka wodno-ściekowa	488 971,33	2 741 406,90	3 230 378,23
Gospodarka odpadami	1 475 957,17	1 771 051,01	3 247 008,18
Zasoby przyrodnicze	4 368 182,54	97 200,00	4 465 382,54
Zagrożenia poważnymi awariami	5 000,00	0,00	5 000,00
Łączne koszty generowane przez zadania z zakresu ochrony środowiska	12 258 053,64	11 766 614,55	24 024 668,19

Na wykresie poniżej przedstawiono rozkład procentowy kosztów poniesionych na realizację zadań na terenie miasta Rawa Mazowiecka z podziałem na poszczególne obszary interwencji łącznie w latach 2018-2019.

Wykres 1. Rozkład procentowy kosztów przeznaczonych na ochronę środowiska w latach 2018-2019 na terenie miasta Rawa Mazowiecka

Część zadań (5 zadań - 23% całości) wyznaczonych w programie ochrony środowiska została zrealizowana bez dodatkowych kosztów, tzn. w ramach funkcjonowania poszczególnych jednostek administracyjnych.

9. PROPOZYCJA ZMIAN W ZAŁOŻENIACH PODSTAWOWEGO PROGRAMU POPRZEZ WYKAZANIE NOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ WYMAGAJĄCYCH WPROWADZENIA, BĄDŹ WERYFIKACJI PRZYJĘTEGO PROGRAMU

W związku z nieosiągnięciem oczekiwanych wartości wskaźników monitorowania programu ochrony środowiska, należy na bieżąco realizować zadania wyznaczone przez program oraz podjąć nowe działania, które znacznie poprawią stan środowiska przyrodniczego na terenie miasta Rawa Mazowiecka. Najbardziej widoczna jest realizacja zadań z zakresu gospodarowania wodami oraz ochrony przed hałasem, w ramach których przyznawane są również liczne dotacje.

Przy planowaniu kolejnych, nowych działań należy brać pod uwagę wszystkie składowe obszary interwencji oraz zwrócić uwagę na kompetencje jednostek do wykonywania poszczególnych zadań.

W szczególności należy zwrócić uwagę na realizację zadań takich jak:

- Zachęcanie mieszkańców miasta do termomodernizacji budynków mieszkalnych oraz wymiany przestarzałych, nieefektywnych źródeł ciepła,
- Edukację ekologiczną zarówno dzieci, młodzieży jak i dorosłych, w zakresie niskiej emisji, gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej, bioróżnorodności i ochrony przyrody,
- Modernizację i budowę infrastruktury sieciowej (sieć kanalizacyjna, wodociągowa, ciepłownicza) i drogowej,
- Kontrolę stanu technicznego zbiorników bezodpływowych oraz częstości wywozu ścieków,
- Ochronę bioróżnorodności.

10. PODSUMOWANIE

Głównym celem opracowania jest analiza realizacji zadań, które były zaplanowane do wykonania w zakresie poprawy stanu środowiska na terenie miasta Rawa Mazowiecka.

Raport z programu ochrony środowiska opiera się przede wszystkim o dane powszechnie dostępne, publikowane przez Główny Urząd Statystyczny oraz o dane uzyskane z instytucji zobowiązanych do udostępniania informacji o środowisku i od Urzędu Miasta. Na podstawie otrzymanych odpowiedzi i danych zawartych w Banku Danych Lokalnych GUS sporządzono Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rawa Mazowiecka za lata 2018-2019.

W latach 2018-2019 na terenie miasta Rawa Mazowiecka realizowane były zadania z zakresu ochrony środowiska. Zadania te zostały wyznaczone w harmonogramie Programu Ochrony Środowiska na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025. Miasto realizowało również zadania dodatkowe, które nie były wyznaczone w POŚ.

Łącznie w latach 2018-2019 na terenie miasta zrealizowano 17 z 22 wyznaczonych przez POŚ zadań. Procent realizacji wynosi zatem 77%. Niektóre z zadań zrealizowano częściowo (2 zadania), niektóre z nich zaś są realizowane rokrocznie w trybie ciągłym (6 zadań). Dodatkowo zrealizowano 9 zadań pierwotnie nie uwzględnionych w Programie.

Łączne koszty na realizację działań dotyczących ochrony środowiska na terenie miasta Rawa Mazowiecka wyniosły 24 024 668,19 zł (w tym 1 977 655,52 zł na zadania dodatkowe).

Podsumowując, należy stwierdzić, że w latach 2018 – 2019 na terenie miasta wykonano inwestycje z zakresu ochrony środowiska. Należy docenić organy administracji samorządowej, jak też podmioty eksploatujące instalacje i urządzenia związane z ochroną środowiska, które wykazały się zaangażowaniem w wykonanie określonych zadań.

W oparciu o dokonaną analizę zgromadzonych informacji nt. można wysunąć następujące wnioski:

- 1) Największy postęp można zaobserwować w przypadku realizacji działań w zakresie gospodarowania wodami oraz ochrony przed hałasem,
- 2) Zadania mające na celu poprawę stanu środowiska na terenie miasta były wykonywane głównie przez jednostki budżetowe,
- 3) Nie zostały zrealizowane wszystkie zadania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska, tym samym nie zostały osiągnięte oczekiwane cele środowiskowe,
- 4) W kolejnych latach należy podjąć się realizacji zadań, których nie udało się

zrealizować w latach 2018 – 2019 oraz kontynuować zadania w obszarach najbardziej tego wymagających, głównie z zakresu ochrony powietrza, gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej, zasobów przyrodniczych, edukacji ekologicznej. Należy jednak zweryfikować te zadania i przeprowadzić szczegółową analizę potrzeb i stanu środowiska, ponieważ część z nich mogła się zdezaktualizować.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIASTA RAWA MAZOWIECKA

Grażyna Dębska

11. SPIS TABEL

Tabela 1. Zieleń urządzona na terenie miasta Rawa Mazowiecka	11
Tabela 2. Realizacja zadań z zakresu ochrony środowiska na terenie miasta Rawa Mazowiecka w latach 2018-2019	18
Tabela 3. Zadania dodatkowe, nieujęte w programie ochrony środowiska	27
Tabela 4. Wskaźniki monitorowania programu ochrony środowiska	29
Tabela 5. Koszty poniesione na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska w latach 2018 – 2019.....	31

12. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Rozkład procentowy kosztów przeznaczonych na ochronę środowiska w latach 2018-2019 na terenie miasta Rawa Mazowiecka.....	31
---	----

13. SPIS RYCIN

Rysunek 1. Położenie Miasta Rawa Mazowiecka na tle gmin powiatu rawskiego	6
Rysunek 2. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie miasta Rawa Mazowiecka ...	8
Rysunek 3. Jednolite Części Wód Podziemnych na terenie miasta Rawa Mazowiecka	9
Rysunek 4. Obszary chronione na terenie miasta Rawa Mazowiecka.....	11

